Geniş ufuklar

FENNÎ ZİRAAT

Amerikada harikalar yaratıyor – Pamuk tohumu ve mısırdan pek çok kimyevî maddeler istihsal ediliyor

Yazan: **Nezahet Nureddin Ege**

Amerika; ziraat âleminde bir altın devresinin tulûunu selâmlamaktadır.

Son ilmî taharriler yakın bir âtide ziraî mahsullerin - sanayi sahasındaki muazzam istihlâklere cevab teşkil etmek üzere - on hattâ bazı mahsullerin yüz misli arttırılacağını ve bu sayede müstahsillerin hudusuz servetler kazanacağını müjdelemektedir.

Ziraat mühendisleri ve ziraî kimya mütehassısları bu büyük refah ve medeniyet ordusunun erkânıharbleridir. Meselâ bir zamanlar pamuk tohumu ziyan olup giderken bu günkü ziraî kimya mütehassıslarının sayesinde senevî bir buçuk milyar (1.500.000.000) dolar kıymetindeki pamuk istihsalâtının tohumlarından 20.000.000 dolar nispetinde bir para kazanılmaktadır. Pamuk tohumu yağı sabun fabrikalarında, mum fabrikalarında, hattâ yemek pişirmek hususunda bile kullanılmaktadır. Pamuk nebatının sapları, çöpleri de sanayide el çantaları imalâtında, otomobillerin iç kısımlarını döşemekte, kitab cildleri imalâtında ve ev inşaatında müstamel bir nevi duvar tahtaları halinde kullanılmaktadır. Bunlara ilâveten bilârdo ve golf topları, saç fırçaları, taraklar, elektrik insulatorleri, fotograf filimleri, kırılmıyan camları birbirine yapıştırmak için bir nevi kimyevî maddeler imalinde pamuk sapları ve çöpleri kullanılmaktadır.

Pamuk tohumuna ve çöpüne ilâveten mısır mahsulü de sanayide vâsi mikyasta bir mahreç bulmaktadır. Harb sanayiinde en mühim rol alan glycerine mısırdan istihsal edilmektedir. (Kuru boz) tâbir edilen Carbon Dioxide mısırdan istihsal edilmektedir. Halen Amerika kimya fabrikalarında vücude getirilen on, on iki türlü en mühim kimyevî maddeler hep mısır tarlalarının mahsulüdür. Amerika senevî 108.000.000.000 yüz sekiz milyar kilo mısır istihsal etmektedir. Fakat Amerika ziraat mütehassıslarının kanaatine göre, eğer fabrikalarda mısır iptidaî madde olarak bu kadar vâsi bir şekilde kullanılmağa devam edilirse yakın bir âtide Amerikada hayvanları beslemek için bir koçan bile mısır kalmıyacak kadar fabrikalar bütün istihsalâtı yutacaklardır. Bu takdirde müteşebbis ve faal Amerikan müstahsili şimdiki istihsalini iki üç misline çıkarmak imkânına kavuşacaktır.

Mısır istihsalâtının bu vâsi pazarlarına ilâveten buğday ve yulaf samanlarından kâğıd imalâtı da şayanı hayret derecede ilerlemektedir Bu günkü Amerika ev inşaatında kullanılan (iç duvarlar) kaplamaları hep bu nevi samanların yüksek makine tazyikı altında sahife haline getirilmiş şekilleridir.

Amerikanın en büyük ziraî kimya mütehassıslarından doktor Stine «ziraat mahsulleri ve çiftlik artıklarının sanayide istimali keyfiyeti henüz ilk adımlarını atmaktadır. Yakın bir âtide çiftlik mahsullerini yutacak olan en büyük müstehlik pazar, insan ve ehlî hayvan mideleri değil, fakat muazzam fabrika mideleri olacaktır» demektedir

Peabody Üniversitesinin taharriyatı ilmiye lâboratuvarı pamuk mahsullerinin yol inşaatında son derece ehemmiyetli bir mevki almakta olduğunu ispat etmektedir. Eğer bu üniversitenin faikiyetini ispat ettiği usul taammüm ederse Amerikada senevî iki, üç milyon balya pamuk yol inşaatında sarfedilecektir.

Fakat Amerika ziraat mütehassısları ve kimyagerleri sadece elde edilen mahsullere yeni pazarlar aramakla iktifa etmiyorlar. İstihsal edilen malların daha ucuza mal edilmesi için müstahsile yeni yeni ufuklar açmağa çalışıyorlar. Halen Amerikada çiftçiler senevî 6 milyar 500 milyon dolar kıymetinde bir serveti, böcekler, müzır hayvanlar ve tohum hastalıkları yüzünden kaybetmektedirler. Yani basit bir hesabla her çiftçi kazandığı iki doların birini çiftlik hastalıkları yüzünden kaybetmektedir. Şu halde ilmî bir şekilde bu çiftlik âfetlerile mücadele edilirse çiftçi bu günkü kadar mesai ile iki misli fazla mahsul elde etmiş ve bu sayede de mahsulünü şimdikinden yarı yarıya ucuza satmak imkânını bulmuş olur. Bu takdirde müstehlik halk elindeki ayni para miktarı ile iki misli fazla gıda maddeleri teminine imkân bulur.

Amerikanın refah ve itilâsını kendi menfaatlerile tev'em bilen büyük iş müesseseleri Ford, Du Pont, Standard Oil gibi muazzam teşkilât, çiftçinin davasını, kendi davaları telâkki etmiş ve çiftlik âfetlerile fennî bir şekilde mücadeleye girişmişlerdir. Bu büyük müesseselerin fennî taharriyat lâboratuvarlarında muktedir ilim adamları muzır böcekleri öldürmek, nebat hastalıklarını tedavi etmek, daha ucuza istihsal yapabilmek, müstahsili zengin etmek yolunda yeni yeni usuller keşfetmekte ve akıllara hayret veren hudusuz muvaffakiyetler elde etmektedirler. Senevî bütçeleri milyarlarca dolara tanzim edilen bu müesseselerin yanı başında Vaşingtondaki federal hükûmet de senevî 25 milyon dolar sarfederek - ziraat mahsulleri hakkında - taharriyat taptırmaktadır.

Bunlara ilâveten yetmiş tane muazzam ziraat üniversitesi en muktedir profesörlerinin ve en istidadlı genc talebelerinin emrine milyonlarca dolarlık tahsisat vererek ziraat ilmine yeni ufuklar açmak için birbirlerile galibane rekabete girişmiş bulunmaktadır.

Büyük fabrikatorların, Amerika federal hükûmetinin, muazzam ziraat üniversitelerin hudusuz servetler halketmek gene hudusuz bir azim ve imanla çalışan muktedir simalarının yanında bir de hususî sermayelerile çalışarak dünyaya en nadide tohumu satarak, en kıymetli ziraat makineleri yaparak milyonlar kazanan sermayedarlar grupu vardır. Bunların da lâboratuvarları her gün Amerika ziraat semasında yeni yıldızlar keşfederek diğer müesseselere meydan okumak azmile çalışmaktadır.

Amerika ziraat hayatını bir kaç sene yakından tetkik eden bir müşahid şuna kani olur ki beşer tarihi, insaniyetin refah ve itilâsına matuf bu kadar muktedir bir ilim ordusunun seferber edildiğine şahid olmamıştır.

Lâboratuvarlarda yeni yeni metodlar keşfeden âlimler yüksek kabiliyetli ziraî müstahsillerin yardımile metodlarının tatbikiyetini ispata muvaffak olmaktadırlar. İşte bu iki başlı cereyan sayesinde yakın bir âtide Amerikan ziraat ufuklarında yeni bir altın devresinin tulûuna intizar olunmaktadır.

Nezahet Nureddin Ege

Halk edebiyatı etrafında

Agâh Sırrı Levend, Behçet Kemalin yazısına cevab veriyor

Arkadaşımız Agâh Sırrı Levend'den 31 temmuz tarihile şu mektubu aldık:

Gazetenizin bugünkü nüshasında, benim Ulus gazetesinde çıkan bir makalem münasebetile yazılan yazıyı okudum. Yazıda şöyle bir cümle bulunmaktadır:

(Aziz halk varlıklarına nisbetle kılı değil kendi bile beş para etmiyen bir saray mensubu için yazılmış «bir kılını dünyaya değişmem tıraş oldun sağol» yollu methiyeler kitablarında yer alan ve cumhuriyet çocuklarına okutulan Agâh Sırrının, halkın kendi çocuklarını metheden türkülerini ve destanlarını radyoda okutmağa razı olmaması yersiz oluyor kanaatindeyim.)

Benim hiç bir eserimde ne böyle bir methiye vardır, ne de bu derece lâubali bir ibareye tesadüf edilebilir.

Edebiyat tarihine aid eserlerime gelince: Bunlar - edebiyat tarihinin ne olduğunu bilenlerin malûmu olduğu veçhile - maziden bahsederler. Ve eski metinleri içinde bulundurabilirler.

Eski edebî eserlerimizde ise - gene malûm olduğu veçhile - methiyeler büyük bir yer tutar. Alelâde bir kaside nesibi bile bu yolda yazılmış methiyelerle doludur. Bununla beraber ben, bunlar hakkında bile kitabımda titiz bir itina göstermek lüzumunu duymuşumdur.

Hatta edebî teskireler ki, ister saray mensubu bulunsun, ister halk olsun, taallûk ettiği şahsa aid mubalâğalı methi tazammun ederler; bunlardan bahsederken bile, gerek ifade ve muhteva, gerekse taallûk ettiği şahsiyet bakımından, gene ayni endişe ile, en karakteristik olanlarını seçmek hususunda gösterdiğim dikkat, eserimi takib edenlerin gözünden kaçmamıştır.

Edebiyat tarihi bakımından eski edebî metinlerin kıymet derecesi, bugün talebenin bile bilmesi lâzım gelen basit bir mütearifedir.

Halk terbiyesine aid fikirlerimi ihtiva eden yazılar sırasile intişar edecektir. Şahsa ve şahsiyete taallûk eden kısımları böyle ciddî bahislere karıştırmak prensipime aykırı bulunduğundan, bu noktayı ayrıca tavzihe lüzum gördüm.

Bu vesile ile saygılarımı sunarım.

Agâh Sırrı Levend

SPOR

Atletizm hakemlerine ücret verilmesi teklifi reddedildi

Atletizm müsabakalarını idare eden hakemlere ücret verilmesi hakkında, ajanlık tarafından yapılan teklif reddedilmiştir. Atletizm müsabakalarında hakem yüzünden çekilen büyük müşkülâtı nazarı dikkate alan federasyon, 18 ağustosta eski ve tanınmış atletlerin iştirakile bir toplantı yapacaktır. Bu toplantıda atletizm hakemi işinin esasından halledilmesi çareleri aranacaktır. 24 ağustosta yapılacak Türkiye atletizm birincilikleri bu toplantıya iştirak edecek emekli atletlerin idaresine bırakılacaktır.

Pehlivan güreşleri

Pazar günü Yedikulede İspitalya bahçesinde güreş müsabakaları tertib edilmiştir. Bu müsabakalar dört hafta devam edecektir. Müsabakalara tanınmış pehlivanlar iştirak edecektir.

Kürek yaşırları

İstanbul su sporları ajanlığından:

1 — Bölgemiz kürek teşvik yarışlarının ikincisi 3 ağustos pazar günü Beykozda yapılacaktır.

2 — Müsabakalara tam saat 13 te başlanacağından kulüblerin, toplantı mahalli olarak tayin edilen Beykoz parkı önünde en geç saat 12,30 da bulunmaları şarttır.

3 — Kıdemliler arasındaki yarışlarda birinci ve ikinciliği kazanacak sporcular Bandırmada yapılacak Marmara kupası kürek yarışlarında bölgemizi temsil edeceklerdir.

4 — Hakemler: Başhakem Rıza Sueri, Bekir Macur, Efdal Noğan, İsmail Dalyancı, Nedim Ulbatur, Bedri Koray, Nedim Özgen, Nuri Bosut, Arif Sporel. Saha komiseri: İbrahim Kelle.

Şehir haberleri

Türk işçisine yeknasak elbise

Sümer Bank Umum müdürü bu hususta tetkikler yapıyor

İstanbulda bulunan Sümer Bank umum müdürü Burhan Sanus dün öğleden evvel Sümer Bank birleşik yün ipliği ve dokuma fabrikaları merkezini ziyaret ederek burada yapılan bir toplantıda bulunmuştur. Umum müdür, öğleden sonra Sümer Bankın Feshane fabrikasını tetkike gitmiş, burada dört saat kadar kalmış ve fabrika Başmühendisi Vasıftan ve fabrikanın diğer mühendislerinden izahat almıştır.

Sümer Bank umum müdürünün dün Feshanedeki meşgalesini bilhassa işçi meselesi teşkil etmiştir. Memleketimizde en geniş işçi kütlesini çalıştıran Sümer Bank, Türk işçisinin iyi giyinme ve iyi yaşama imkânlarını temin mevzuu üzerinde meşgul olmaktadır. Bunun için şimdiye kadar lâalettayin giyinebilen işçiye en pratik şekilde bir işçi elbisesi seçilmiş ve işçinin giyindirilmesi işine Feshane fabrikasından başlanmıştır.

Sümer Bank umum müdürü bugün Karabüke hareket edecektir.

Dahiliye Vekilinin tetkikleri

Dahiliye Vekili Faik Öztrak dün sabah Vilâyete gelerek Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdarı ziyaret etmiştir. Dahiliye Vekili, istimlâk işleri, asker ailelerine yardım meseleleri etrafında tetkiklerde bulunmuştur.

Memba sularına zam

Evkaf idaresi memba suları idaresi Belediye İktısad müdürlüğüne müracaatle memba suları fiatlarına zam istemiştir. İdare, bazı masrafların artmasını bu zamma sebeb göstermektedir. İdare 35 kuruşluk damacanaların 40 kuruşa satılmasını istemektedir.

Et fiatları

İstanbul celeblerinin son günlerde sebebsiz olarak et fiatlarını yükselttikleri ve et narkını yükseltmek istedikleri anlaşılmaktadır. Belediye İktısad müdürü, alâkadarları davet ederek kendilerinden izahat istemiştir. Belediye, kâfi miktarda kasablık hayvan mevcudü bulunduğu cihetle narkın yükseltilmesinde makul sebeb görmemektedir.

Ticaret liseleri müfredat programı

Ticaret liselerile orta mekteblerine aid müfredat programına konan ders kitabları yeniden yazılacaktır. Bu kitabların esaslarını tespit etmek üzere pazartesi günü Maarif Vekâletinde bir komisyon toplanacaktır. İstanbul Ticaret mektebi müdür ve muallimlerinden mürekkeb bir heyet, bu komisyonun çalışmalarına iştirak etmek için dün Ankaraya gitmiştir.

Muallimlerin meslek haricindeki mesaileri

Maarif Vekâleti, muallimlerin vazife haricindeki çalışmaları hakkında alâkadarlara bir tamim göndermiştir. Bu tamime göre, badema hiç bir muallim Halkevlerinde, hayır cemiyetlerinde faal vazife kabul edemiyecek, münhasıran meslekî mesailerde bulunacaktır.

Kısa Haberler

★ Toprak mahsulleri İstanbul şubesinde de bazı değişiklikler yapılmaktadır. Ofis İstanbul şubesi müdürü Hulkinin yerine Umum müdür muavini Vâhid tayin olunmuştur.

★ Deniz nakliyatını murakabe komisyonunda bazı değişiklikler yapılmıştır. Komisyonda Münakalât Vekâleti namına bulunan umumî nakliyat müdür muavini Zekinin yerine eski Tahlisiye Umum müdürü Necmeddin tayin olunmuştur.

★ Altın fiatları yükselmekte devam etmektedir. Dün bir Reşadiye altını 2610, külçe 340 kuruş ve beşibirarada 117 lira idi.

Tetkik ve tenkid

Konservatuar ve sahne

Yazan: **Celâleddin Ezine**

Ankara konservatuarının diploma tevzii merasiminde Millî Şefimizin bizzat bulunmaları; devletin sahne san'atımıza verdiği ehemmiyetin büyük delilidir. Edebiyat nevileri, hatta umum san'at şubeleri arasında bile sahne san'ati hepsinden ayrı bir hususiyete sahibdir. Şiiri şair, romanı müellif yazar; tabloyu ressam, heykeli heykeltraş yapar. Bunların hepsi de kendi eserlerinden mes'ul tek şahıslardır. Romancı mevzuunu, ressam renklerini, heykeltraş mermer yahud tuncun çizgisini istedikleri şekilde kullanabilirler. Yarattıkları tip yahud madde onlara değil, onlar tip ve maddeye hâkimdirler. Halbuki piyes muharriri sahnenin lâkaydiye tahammülü olmıyan, ferdin aşamıyacağı teknik kanunlara tâbidir. Bir roman, bir manzume yahud bir resim hakkındaki tenkid yahud takdir yalnız müellife, şaire ve ressama racidir. Halbuki piyes; yazan, sahneye vazeden ve temsil edenlerden müteşekkil bir müşarekettir. Onun mevzuu, mefkûresi ve tekniği kadar reji ve temsil esasları da mühimdir. Nice piyesler biliyoruz ki, çok güzel yazılmış, bütün sahne tekniği gözönünde tutulmuş olduğu halde, sahne vazıının yahud mümessillerin hata yahud bilgisizlikleri yüzünden muvaffak olamamışlardır.

Bu esaslar gözönünde tutulunca, bir piyesin tutumunda müellifi kadar ve belki de daha fazla rejisörünün ve aktörlerinin rolleri vardır. Sahne vazıı ve mümessillerin mektebi konservatuardır. Avrupada devlet tiyatroları bertaraf, hususî tiyatrolar bile konservatuar mezunu olmıyan aktörü istihdam etmezler. Hüdainabit rejisör ve aktör, hukuk mezunu olmıyan avukata benzer. Birinin mahkemede müdafaa hakkı olmadığı gibi, diğerinin de en iptidaî sahnelerde bile yeri yoktur. Teknik ve san'at hegemonyasının hüküm sürdüğü asrımızda yalnız istidadına güvenen san'atkâra itimad edemeyiz. Haddizatında istidad ve kabiliyet gibi tabiî vergilere, bilgi inzımam etmeyince hiçbir kıymet ifade etmezler. Ve bilgi şuradan buradan kapma, küflü malûmat değil; fakat klasik, mürettеb ve tedbirli malûmattır. Bu malûmat konservatuar sıralarında iktisab edilir. Belki bir roman yahud piyes muharriri için mecburî olmıyan üniversitenin klasik tahsili, san'atla beraber müspet ve teknik bir meslek ifade eden sahne san'atkârı için konservatuar elzemdir.

Şimdiye kadar bizdeki konservatuar yoksuzluğu Türk sahnesini, büyük istisnalar haric, şuradan buradan toplama elemanlarla doldurdu.

Bu gibileri, tesadüfen muvaffak oldukları piyesler müstesna, umumiyetle Avrupa klasisizmasını temsil bertaraf, anlamaktan bile âcizdirler. Klasik bir eserin oynanması denince, eseri papağan gibi ezberlemek ve rejisörün ikazile söz ve hareketleri tanzim etmek değildir. Eseri anlamak, müellifi bilmek ve eserin geldiği memleket edebiyatına biraz vâkıf olmak lâzımdır. Yoksa sahnelerimizin arasıra ve tesadüfen elde ettikleri muvaffakiyet kumarbaz kazancına benzer.

Bu sene ilk mezunlarını veren Ankara konservatuarı Türk sahnesini iptidaî san'at görüşünden kurtaran birinci adımdır. Fakat tiyatronun, yalnız edebî bir nev'i olmak noktasından değil, ayni zamanda bugünkü hars ve medeniyet dünyasında oynadığı büyük rol hasebile memleketimizde müteaddid konservatuarların tesisi mübrem ihtiyacımızdır. Büyük İngiliz piyes muharriri Bernard Schaw, sahneyi bir nevi üniversite, daha doğrusu, halk üniversitesi telâkki ediyor; hükmünde çok haklıdır. Bilhassa bizim için, dilimizin telâffuzu meselesi sahne üstünde hallolunacak bir davamızdır. Comédie Française ve Odéon tiyatrolarının büyük şöhreti güzel fransızcayı konuşmaktan; Duetsches Theater ve Schauspielhaus'un gördükleri rağbet doğru almancayı telâffuzdan ileri geliyor. Halbuki bizde öyle mi? Fonetik eksperimantal denilen fennî usulden mahrum olan bir çok aktörlerimizin ağzında Türk dili yayvan ve acayib bir telâffuzun kurbanı olmaktadır.

Sahne san'atkârı yalnız klasik yahud meşhur bir piyesin müellifile seyirci arasında rabıta olmak vazifesinden daha mühim ve daha millî bir vazife ile mükelleftir: Dilin tam ve en kusursuz telâffuzunu temin etmek; yani kısaca güzel türkçeyi konuşmak.

Türkçeyi doğru konuşmak meselesi, hâlâ anarşi içinde çabalayan gramer ve sentaks'ımız kadar halli icab eden bir davadır.

Türk tiyatrosunun ıslahı, ancak konservatuar mezunu san'atkârların hüdainabit san'atkârın yerine geçmesile kabil olabilir. Onun için Ankara Konservatuarının diploma tevzii merasimi, Millî Şefimizin işaret etmek istedikleri gibi, millî davalarımızdan birinin de muvaffakiyetle başarıldığına alâmettir.

Celâleddin EZİNE

Şilede hayvan sergisi dün açıldı

Şiledeki hayvan sergisi açılırken

Şilede hayvan sergisi bugün merasimle açıldı. Merasime Vali muavini Ahmed, Komutan albay Salih Erkuş, Bakırköy, Kadıköy, Fatih, Beyoğlu kaymakamları ve Şehir Meclisi azaları ile gazeteciler, Şile halkından kalabalık bir kütle iştirak etti. Albay Salih Erkuş kısa bir nutuk söyliyerek sergiyi açmıştır. Sergide 8 dişi, 12 erkek at, 46 boğa, 39 inek ve sığır bulunmakta ve hayvanların sayısı (159) a varmaktadır.

Hava seferleri başlıyor

İstanbulla Ankara arasında 4 ağustostan itibaren başlıyacak olan hava seferleri için yapılan hazırlıklar sona ermiştir.

Önümüzdeki pazartesi günü, Yeşilköyle Ankara arasında ilk seferi yapacak olan dört motörlü büyük yolcu tayyaresi, bugün saat 11 - 12 arasında Yeşilköyde beklenmektedir.

Tayyare, İstanbuldan sabahları saat 8,40 ta hareket ederek saat 10,40 ta Ankaraya varacaktır. Tayyarenin Ankaradan hareket saati 15,30 olarak tespit edilmiştir. Bu tayyare, tam saat 17,30 da Yeşilköyde bulunacaktır.

Yeniden başlıyan İstanbul - Ankara hava seferleri için dünden itibaren yolcu kaydedilmektedir.

Dün, müteahhid Rasim Eskin isminde bir zat, ilk yolcu olarak ismini kaydettirmiştir.

Yolcular, beraberlerinde bagajlarını da getireceklerdir.

Tayyare postalarının büyük rağbet göreceği anlaşılmaktadır.

İzmir Belediye reisinin temasları

Şehrimizde bulunan İzmir Belediye reisi doktor Behçet Salih Uz dün de İzmir enternasyonal fuarına iştirak işleri üzerinde bazı temaslar yapmıştır. Behçet Salih Uz dün kendisile görüşen bir muharririmize demiştir ki:

«— İstanbuldaki ziyaret ve temaslarımı ikmal ettim. Fuara İstanbuldan geniş mikyasta iştirak edilmektedir.»

Ayasofya müzesinin relovesi yapılacak

Maarif Vekâleti, Ayasofya müzesinin relovesini yaptırmağa karar vermiştir. Camiin, şimdiye kadar hiç bir Türk mimarı tarafından kritiği yapılmamıştır. Mevcud pek az ecnebi eserleri de hakikate uymamaktadır.

Yeni yapılacak olan relovede müzenin Bizans devrindeki vaziyeti, Fatih İstanbulu aldıktan sonra ne suretle cami haline konduğu ve yapılan tadilâtla bilâhare Mimar Sinanın hangi sebeblere binaen takviye yaptığı tespit edilecektir. Bu işler bittikten sonra Müzeler idaresi Ayasofya müzesi hakkında bütün bu malûmatı ihtiva eden bir broşür hazırlıyacaktır.

Yüzmek bilmediğinden boğuldu

Kazlıçeşmede iplik fabrikasında çalışan Zoi adında bir kız, Kazlıçeşme sahilinde denize girmiş, fakat iyi yüzme bilmediğinden boğulmuştur.

Adliye tabibi Enver Karan, cesedi muayene ederek defnine ruhsat vermiştir.

Sarayburnunda denize giren Mustafa oğlu Mevlûd adında bir genc biraz yüzdükten sonra kaybolmuştu. Mevlûdun cesedi, dün Ahırkapı Feneri sahillerinde bulunmuştur.

Bir garajda yangın otomobiller

Ayaspaşada Kamarot sokağında Ekreme aid garajda otomobillerden birinden henüz anlaşılamıyan bir sebebden yangın çıkmış, üç otomobilin yan kısımları ve bir kamyonetin üst kısmı yanmıştır.

Ateşi söndürmeğe çalışan garaj işçilerinden Alinin elleri yanmış, Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Hayırsever bir kadının yaptığı teberru

İzmirli Kaftani ailesinden Bayan Naciye Halimoğlunun Alman hastanesinde vefatından evvel bir vasiyetname terkederek Cerrahpaşa hastanesi Âkil Muhtar yaviyonuna yardım için bazı teberrularda bulunduğu ve bu vasiyetnamenin geçenlerde Beyoğlu sulh hâkimliğince açılarak bunda müteveffanın mezkûr hastaneye Harbiye karşısında 40 - 60 bin lira değerinde bir evini hibe etmiş olduğunun anlaşıldığını yazmıştık. Yaptığımız tahkikata göre merhume hayatının sonunda kendisini tedavi eden doktorlara mezkûr hastaneye hiç olmazsa ayda 500 lira getirecek irad teberru etmeğe karar vermiş olduğunu söylediğine göre alâkadarlar teberruun daha geniş olup olmadığını tespite başlamışlardır.

Merhume Naciye asıl servetinin mühim bir kısmını İzmir hastanesine teberru etmiş bulunmaktadır. Bu teberru meyanında İzmirde müteaddid evler ve arsalar bulunduğu gibi yekûnu mühim bir miktara baliğ olduğu tahmin edilen nükud da vardır.

Vasiyetnamenin bu kısmı İzmir Belediyesinden davet edilen bir murahhasa tebliğ edilecektir.

Bundan başka Erenköyünde Ebe Şahzar isminde bir bayan da vefat ederken orada bir tarlasını Haseki hastanesine terk ve teberru etmiştir.

Alpullu fabrikası faaliyete geçti

Edirne (Hususî) — Alpullu Şeker fabrikası çalışmağa başlamıştır. Çiftçi, pancar mahsulünü sökmeğe ve fabrikaya sevk için de istasyonlara taşımağa başlamıştır. Yeni yıl mahsulü çok bereketli olduğu gibi fiatlarda da zam yapılmış olması çiftçiyi çok sevindirmiştir.

HEM NALINA MIHINA

Vesika yağmuru

Dünkü gazeteler, İngiliz tayyarelerinin Almanya üzerine benzin ve elbise vesikaları attıklarını yazdılar. Bu vesikalar, Alman hükûmeti tarafından halka dağıtılan vesikaların ayniymiş; fakat o kadar güzel taklid edilmişler ki herkes tarafından hakikî vesikalardan kolay kolay tefrik edilmelerine imkân yokmuş. Arkadaşlarımızdan biri bu habere «İngiliz tayyarelerinin bir muzibliği» başlığını koymuş. İlk bakışta bir muziblik gibi görünen bu taklid vesika atışı, harbin başlangıcında Almanyaya bomba yerine atılan milyonlarca beyanname ile küçük kahve paketlerinden büsbütün başka bir şeydir; bu acayib harbin sayısız muharebe usullerinden biridir. Sinir harbinin çeşid çeşid tabiyeleri arasında bulunan bu taklid vesikaların şu maksadlarla atılmış olduğu tahmin ve kabul edilebilir:

1 — Bunları ellerine geçirenler, istihkaklarından fazla benzin, elbise vesaire alacaklardır. Böylece Almanyanın mahdud stokları daha sür'atle erimeğe mahkûm olacaktır. Ayni sahte vesikaların yalnız benzine ve elbiseye değil; bütün vesikaya tâbi maddelere, bilhassa iaşe maddelerine teşmili de mümkündür ve belki de İngiliz tayyareleri Almanya üzerine her madde için vesika yağdırmışlardır. Böyle yapıldığı takdirde bütün stoklarda eksilmeler vukua geleceği tabiidir.

2 — Bu taklid vesikaların, asıl Alman vesikalarından tefriki imkânsız olsa dahi nihayet, günün birinde fazla istihlâk nazarı dikkati celbedecek ve iş anlaşılacaktı. Bu, muhakkak olmakla beraber, asıllarile taklidleri birbirinden ayırmak güçlüğü birçok karışıklıklara ve memnuniyetsizliklere sebeb olacaktı ki bir sinir harbi için bu da bir kâr teşkil eder.

3 — Alman gazeteleri, bu sahte vesikaları kullananların ağır hapis cezasına ve hatta ölüm cezasına çarpılacaklarını bildiriyorlar. Gayet iyi taklid edildiği bildirilen vesikalar elden ele geçtiği takdirde halkın bunları tefrik etmesine imkân kalmaz. Sahte vesikaları, bilgisizlik yüzünden olduğu gibi ihtiyac ve zaruret sevkile kullananlar bulunacaktır. Buna karşı ağır cezalar tatbikı, taklid vesikaların bilerek kullanılmasını tahdid etse bile idama kadar giden cezalar, elbette halk arasında çok fena tesirler husule getirecektir. Sinir harbinin bir maksadı da, zaten halk arasında hoşnudsuzluklar, infialler, ıstırablar, kinler uyandırmaktır. Görülüyor ki İngiliz tayyarelerinin «kudret helvası» gibi gökten yağdırdıkları vesikalar, sadece bir muziblikten ibaret değildir.

Bu gibi harb vasıtaları, Büyük Harbde de kullanılmıştı. Her iki taraf, taklid gazeteler neşrederek birbirlerinin cephe gerilerine ve cephedeki birliklere atarlardı. Bu taklid gazeteler, şekil itibarile gayet iyi taklid, münderecat itibarile ise çok mahirane tertib edilirdi. Bunları kendi gazeteleri diye okuyan halk ve askerlerin, millî, mahallî ve ferdî vakalar halinde uydurulmuş her çeşid maneviyat bozucu haberler karşısında, sinirlerinin harab olmamasına imkân yoktu. Bu harbin başında da taklid paralarla hem keselere, hem sinirlere zararı dokunan bir harb yapıldığı hakkında haberler çıkmıştı.

Tevekkeli bu harbe «topyekûn harb» dememişler!

Hava Kurumuna teberrular

Türk Hava Kurumuna Said Çolak 2500, Manuel 800, Serkis Giridliyan 650, Üren ticarethanesi 500, Aram 500, Kemal Etem Çolak 500, Burla Biraderler 500, Çakaryan 500, Aram Papadoplo 500, Güstav 500, Kanaat Kitabevi 500, Haçik Batmanyan 400, Edvar Şaşati 325, Aram Palto 300, Nesim Asa 250, İsmini vermiyen bir zat 250, Güzel İzmir nakliye ambarı sahibi 200, Leon Saran 200, Kenan Araç 200 ve diğer bir çok zevat da muhtelif miktarlarda teberrularda bulunmuşlardır. Bu listenin yekûnu 13 bin 875 liradır.

Gözüne bıçak saplandı

Kazlıçeşmede dibağhanede çalışan Artin, dolaba takılmış olan bir deriyi bıçakla keserek kurtarmak isterken, dikkatsizlik neticesi bıçak gözüne saplanarak ağırca yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Artin, Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır.

İspanyol hikâyesi

Tik tak, tik tak!

Hadiye İclâl

Don Pedro yüzü bir resim gibi güzel, vücudü bir Yunan heykeli kadar mütenasib, kolları, bacakları Herkül'ü veya Samson'u hatırlatacak derecede kuvvetli bir delikanlı idi. Ne yazık ki bir baltaya sap olmaz, bir dalda durmazdı. Hovarda, serseri ve hercaî bir ruha sahibdi.

O anedek hiç birine meclûb ve meftun olmadan tanıştığı bütün Havva kızlarına geçici alâkalar göstermiş, hepsini ancak onar, yirmişer günlük gönül eğlencesi yapmıştı.

İşte Matilda da onlardan biriydi. Meseta'ların sert ikliminin duru ve berrak ziyalarile yanmış teni, Akdeniz sahillerinin kuzgunî kayalarından renk almış gözleri ve saçlarile bir şehvet ve ihtiras ilâhesini andırıyordu.

Don Pedro yalvardı, yakardı. Kocası bir işi için Barselonaya gittiği hafta içinde, bir gece kendisini evinde misafir etmesi için onu kandırdı. Geç vakte kadar Malaga şarabının benliklerine verdiği neşe, Sevil şarkılarının ruhlarında körüklediği sevda ateşile güldüler, oynadılar, yandılar, tutuştular.

Dünyayı unutmuşlar, her şeyi hatırlarından silmişlerdi. Bütün kâinatta kendilerinden başka düşünülmeğe, ehemmiyet verilmeğe değer bir mevcud bulunduğuna kail değillerdi. Birden, Matilda bahçe kapısının kırık ve topal kanadının gıcırdadığını duyar gibi oldu. Sonra çakıl taşları hızlı adımların insafsız basışlarile çıkır çıkır yer değiştirdiler. Ve nihayet, iç kapıya tok darbeler indirildi.

Matilda yatakta yarı beline kadar doğruldu. Gözleri her zamankinden fazla açılmış ve büyümüştü. Korku ve heyecan içinde soluyarak:

— Kalk, dedi, bu muhakkak kocamdır!..

Don Pedro gerinerek esnedi:

— Hani cumadan evvel dönmez demiştin!.

— Canım, şimdi münakaşanın sırası mı?. Kalk ve kendine saklanacak bir yer bul... Yoksa senin buradaki mevcudiyetini ona ne şekilde izah ederiz?.

— İyi ama, evin köşesini, bucağını ben ne bileyim?. Buraya ilk defa geliyorum...

Dışarıdan Don Joze'nin kalın ve korkunc sesi aksetti:

— Ulan karı, (Ashabı Kehf) uykusuna mı yattın be?. Çabuk, aç şu kapıyı!.

Matilda, geceliğini giyerken Don Pedro'ya odanın bahçeye nazır penceresinin yanında duran eski ve kocaman dolab saati işaret ederek:

— Haydi, dedi, başka çare yok... Şunun içine giriver!.

Don Joze hiddetli ve sabırsız aşağıdan bağırmakta devam ediyordu:

— Ulan karı... Burnuma yabancı insan kokuları geliyor... Sen galiba içeriye adam aldın... Şimdi de ne yapacağını şaşırdın kaldın... Çabuk aç şu kapıyı, yoksa bir tekmede yıkacağım ha!.

Matilda pencereyi açıp haykırdı:

— Dur ayol... Uyku sersemliği ile terliğimi bulamadım... Geliyorum...

Genc kadın sofaya doğru yürürken Don Pedro, dışarıda hiç bir şey bırakmamacasına bütün pılısını pırtısını alıp saatin alt gözüne tıkılmıya çalışıyordu. Matilda merdivenin başından yavaşça seslendi:

— Rakkas serbest sallanamıyacağı için saat duracak tabiî... Aman dikkat et... Tak tikin kesilmemesine bir çare bul... Çünkü kocam uykuya dalabilmek için mutlaka saatin tıkırdısını duymak ister... Onu duymıyacak olursa halimiz harabdır. Saatin bozulduğuna hükmeder... Düzeltmeğe kalkışır...

— Pekâlâ... Pekâlâ...

Matilda basamakları ikişer üçer atlayarak taşlığa indi. Sürgüyü çekti, kapıyı açtı.

Don Joze karısını kolundan yakalıyarak:

— Nerede kaldın be?. Yarım saattir beklemekten imanım gevredi. Bağırmaktan boğazım kurudu.

— Derin uykuda imişim... Güç açılabildim.

Don Joze önde, Matilda arkada yukarıya çıktılar. Odadan içeriye girer girmez erkek tekrar alevlendi:

— Bu ne yahu?. Etraf çıfıt çarşısı gibi karmakarışık... Şarab şişeleri... Kadehler... Dışarıdan alay ettim ama, aptala malûm olur, derler, doğruymuş... Sen bu akşam buraya birini almışsın...

— Vallahi değil ayol... Gündüz Roza gelmişti. Şişeler, bardaklar ondan kaldı...

— Ulan evi baştan aşağıya arayacağım... Eğer âşıkını ele geçirecek olursam ikinizi de kıtır kıtır keserim!.

Matilda'nın nazarları, ihtiyarsız, dolab saate çevrildi. Oh çok şükür... Rakkas, ağır, fakat muntazam sallanıyor... Hiç durmadan havada tik tak, tik tak sesleri aksediyordu.

Don Joze odayı, sofayı alt üst etti. Tavanarasına tırmandı. Mutfağı, kileri, şarab mahzenini dolaştı. Evde yabancı bir erkeğin mevcudiyetini gösteren hiç bir delil ve emare ele geçiremeyince bir merinos koyunu yumuşaklığı ve uysallığı ile karısının önünde diz çöktü:

— Beni affet Matilda, dedi, boş yere kıskanclık ettim. Seni incittim, kırdım. Fakat ne yapayım? Elimde değil... Seni seviyorum, hem de pek çok seviyorum...

Genc kadın kulağı hep saatte masum ve mağrur tavırlar takınıyordu. Lâmbayı söndürdüler. Soyunup yatağa girdiler.

Sabahleyin Don Joze erkenden kalktı. Pijamasını çıkarıp elbisesini giyerken:

— Matilda hâlâ uyuyor musun?

Diye sordu. Cevab alamayınca ilâve etti:

— Bu saat durmuş mu, yoksa bana mı öyle geldi?

O anda odanın içini tik tak, tik tak diye yeknasak bir ahenk yeniden kapladı. Rakkas tekrar sallanmıya koyuldu.

— Tuhaf şey... Demin kulağım hiç bir şey işitmiyordu... Acaba bende sağırlık alâmetleri mi başlıyor?.

Hayır Don Joze'nin kulaklarında hiç bir arıza yoktu. Geceleyin onlar dalıncıya kadar tik takları ağzile taklid eden ve rakkası parmağile hareket ettiren Don Pedro ortalık aydınlanınca ayni vazifeye devam etmek lâzımgeldiğini düşünememiş, bereket versin Don Joze'nin cümlesi ona faaliyete geçmesi icab ettiğini zamanında hatırlatmıştı.

***

Ertesi gün Toledonun en kalabalık meydanından geçenler büyük çeşmenin yalağı önündeki taşa der top büzülmüş bir delikanlının sağ elinin başparmağını hiç durmadan salladığını ve ağzile mütemadiyen tik tak, tik tak sesleri çıkarmakta olduğunu gördüler. Kolunda sepet pazara giden ihtiyar bir kadın, biçare gencin etrafında toplananlara:

— Zavallı, dedi, oynatmış... Herkes bir çeşid tozutuyor... Fakat şimdiye kadar, kendini saat sanan deli görmemiştim.

Nakleden:
Hâdiye İCLÂL

SON HABERLER

Siyasi İcmal

İngiltereyi istilâ teşebbüsü etrafında

Mister Çörçil birkaç gün önce söylediği nutukta, İngilterenin gelecek eylûlde, Almanyanın yapacağı bir istilâ hareketine karşı hazırlıklı olması lâzım geldiğini ihtar etmişti.

Almanyanın Sovyetler Birliğile, içinden kolay kolay çıkılmaz bir harbe girdiğini görenler, onun bu harbi bitirmeden, yeni ve büyük bir maceraya atılmıyacağını tahmin ettikleri için, Çörçilin beyanatını tefsir sadedinde, İngilterenin Sovyet mukavemetini çok uzun sürmiyecek sandığına zahib olmuşlardı.

Fakat İngiliz askerî muharrirleri bu beyanatı başka türlü bir şekilde tefsir, daha doğrusu tevil ediyorlar. Bunlara göre Sovyetler Birliğinin mukavemeti, Almanyanın hesablarını altüst etmiş ve Almanya dahilinde bir inkisarı hayal dahi uyandırmıştır. Sovyet mukavemeti bir müddet daha uzadığı takdirde bu inkisarı hayal de artacak, Alman hükûmeti bunun daha fazla genişlememesini temin için yeni bir zafer kazanarak halkı oyalamak mecburiyetinde kalacaktır. Avrupada yapılacak bir iş kalmadığına göre, Almanyanın mezbuhane bir teşebbüsle İngiltereyi istilâya kalkışması ve böylece talihini deneyerek bütün mukadderatını tehlikeye koyması ihtimali mevcuddur. İngiltere, bu ihtimali hesablayarak ona göre hazır ve uyanık davranmakta ve Almanyanın savletini kırmak için beklemektedir.

İngiliz askerî muharrirleri böyle düşünmekle beraber, Almanyanın Sovyetler harbini yarıda bırakarak İngiltereye karşı hareket etmesi beklenemez.

Nitekim Fransa harbi sırasında müttefiklerin Dünkerk ric'atinden sonra, Fransa harbini yarıda bırakarak İngiltereyi istilâya girişmek mümkün olduğu halde Almanya, Fransa harbini sonuna kadar götürmeyi tercih etmiş ve ondan sonra İngiltereye hava harbini açmıştır.

Bu defa da ancak Sovyet harbinin intacından sonra -vakit ve imkân kalırsa- İngiltere harbine başlanılması kuvvetle muhtemeldir.

Her neyse, muhakkak olan cihet, İngilizlerin, Almanyanın önümüzdeki hafta veya aylarda bir istilâ teşebbüsüne girişmelerini mümkün ve muhtemel gördükleridir.

Mısırdaki buhran:

Mısırda birçok fırkalar vardır: 1) Vefdiler, 2) Saadiler, 3) Ahrar, 4) İttihadiler, 5) Şaabiler, 6) Vataniler... Ve bu fırkalara kâh muzaheret eden, kâh muhalefet gösteren müstakiller.

Vefdiler ile Saadiler bir zaman beraberdiler, daha sonra şahsî sebebler yüzünden ayrıldılar. Birincilerin lideri Nahhas Paşa, ikincilerinki Ahmed Mahir Paşadır.

Vefdiler Mısırın en kuvvetli ve en nüfuzlu fırkası oldukları halde Parlamentoda son derece zayıftırlar.

Saadiler ise yetmiş beş kadar meb'us çıkarmışlar ve Mısırın şimdiki harbi benimsemesi lehinde olduklarını gösteregelmişlerdi. Bunlara göre Mısır karşılaştığı istilâya karşı koymak ve kendi hayat ve istiklâlini korumak mecburiyetindedir. Bu yüzden bu fırka harbdenberi iktidar mevkiine gelmemiştir.

Ahrar fırkasının parlamentodaki kuvveti de Saadilerin kuvvetine muadildir. Bu fırka, şimdiye kadar harbi benimsememek lehinde idi. Çünkü harbi benimsemeğe takati yoktur. Onun için İngiltereye her müzahereti göstermeli, fakat harb harici kalmalıdır.

Daha fazla Mısırın aristokrasisini temsil eden İttihadiler ile Şaabiler de aşağı yukarı ayni fikirdedir.

Bir ekalliyet teşkil eden Vataniler de harb harici kalmak lehinde olduklarını daima söylemekte idiler. Büyük harbin başlamasındanberi kurulan hükûmetlere iştirak etmiyen iki fırka Vefdiler ile Saadilerdi. Diğerleri müstakillerden tanınmış bir şahsiyetin riyaseti altında toplanıyor ve hükûmet teşkil ediyorlardı.

Bütün bu hükûmetlerin esas siyaseti harb harici kalmaktı. Ve bu siyaset umumiyetle Mısırlıları tatmin etmiyecek bir siyaset değildir. Fakat Mısırdaki hükûmetleri iktidar mevkiinden düşüren en mühim sebeb harici siyaset değil, daha fazla dahilî siyasettir ve Mısır hükûmetlerinin en zayıf cephesi budur. Çünkü bu hükûmetler, millî birliği temsil etmekten uzaktırlar. Ve böyle oldukları için sık sık hükûmet değişikliği olmaktadır.

Mısır hükûmetlerinin millî birliği temsil edememelerinin sebebi Vefdiler ile Saadilerin hükûmet harici kalmalarıdır. Vefdiler, son umumî seçimde hükûmet müdahalesile karşılaştıkları için kazanamadıklarını, bununla beraber manen ekseriyete hâkim olmakta devam ettiklerini söylüyor ve ilk fırsatta intihabatın yenilenmesini istiyorlar.

Vefdilerden ayrılan Saadileri hükûmete iştirakten meneden âmil ise, daha fazla harici siyasete aiddir. Ve bunlar yukarıda dediğimiz gibi Mısırın harbe iştirak etmesini istemektedirler.

Bu yüzden Mısırda millî vahdeti temsil eden bir kabine teşkiline, bu günkü şartlar içinde, imkân yoktur. Ve ancak umumî intihabatın yenilenmesini temin edecek bir fırsattan sonra buna imkân hasıl olacaktır Bu ise, ancak harbi müteakib yapılabilecek ve Mısır o zamana kadar bu günkü vaziyetini değiştirmiyecek gibi görünüyor.

Ömer Rıza DOĞRUL

Mevlid

Geçende vefat eden Muhsinzade Reisülhattatin Abdullah Bey merhumun mahdumu Bay Mehmed Rahmi Muhsinoğlunun ruhuna ithaf olunmak üzere işbu ağustosun dördüncü pazartesi günü Kadıköyünde (Çarşı) Osmanağa camii şerifinde öğleden sonra saat on dörtte Mevlidi Şerif kıraat ettirileceğinden taallûkat ve dostlarının ve arzu buyuranların teşrifleri rica olunur.

Damga resmi ve bankalar muamele vergisi için

6 aylık döviz fiatları

Ankara 1 (Telefonla) — Temmuz 1941 bidayetinden itibaren altı ay müddetle damga resmile banka ve sigorta şirketleri muamele vergileri aşağıdaki döviz fiatları üzerinden hesab edilecektir:

	Lira	Kuruş	Para	
Bir Sterlin	5	23	08	
100 Dolar	131	43	26	
100 Fransız frangı	2	80	—	(Bir aylık ve bir muamele fiatıdır.)
100 İsviçre frangı	30	10	30	
100 Drahmi		99	25	
100 Leva	1	62	08	(Üç aylıktır.)
100 Pezeta	12	91	30	
100 Dinar	3	17	15	(Dört aylıktır)
100 Yen	31	08	33	
100 İsveç kronu	30	87	31	

Alman harb tebliği

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Smolenskin şimali şarkisindeki Rus kıtaatı tardedildi

Berlin 1 (a.a.) — D.N.B. bildiriyor: 16 temmuzdanberi Alman kıt'alarının elinde bulunan Smolensk şehrinin şimali şarkisinde ihata edilmiş bulunan Sovyet kıt'aları 31 ağustosta da çemberden kurtulmağa çalışmışlardır. Bütün bu teşebbüsler akim kalmış ve düşman için kanlı zayiatla tardedilmiştir. Bu teşebbüslere iştirak eden Sovyet tankları Alman topçusunun ateşile tahrib edilmiştir.

Smolenskin cenubundaki Rus kıt'aları imha edilerek 35 bin esir alındı

Berlin 1 (a.a.) — Smolenskin cenubundaki sahada ihata edilmiş olan Sovyet kıt'alarını 31 ağustos günü Alman kuvvetleri çetin muharebelerden sonra imha etmişlerdir.

Çember düşman kıt'aları etrafında gitgide sıkışıyordu. Sovyet kıt'aları her nerede kaçmağa teşebbüs ettilerse orada kanlı zayiatla geri çekilmeğe mecbur oluyorlardı. Alman bataryalarının sayısız topları düşman askeri arasına ölüm saçarken bomba tayyareleri de havadan bombalarını atıyorlardı. Alman hücum kıt'alarının hamleleri mahsur düşman kuvvetlerini dağıtıyor ve ilerleyen Alman piyadesi de bunları imha ediyordu.

Muharebe meydanı sayısız cesedle doludur ve yanmış arabalar, tahrib edilmiş toplar üstüste yığılmış bir haldedir. Burada 35 bin esir alınmıştır.

Bir Sovyet alayı tamamen imha edildi

Berlin 1 (a.a.) — Peipus gölünün garbında ihata edilen bir Sovyet alayı 30 temmuzda tamamile imha edilmiştir. Bu alay tarafından yapılan yarma hareketlerinin hepsi püskürtülmüştür.

Finler iki Rus alayını imha ettiler

Stokholm 1 (a.a.) — Ofi: Finlandiya kolları, Repola civarında çember içine alınmış olan iki Rus alayını imha ettikten sonra bu mıntakanın iki muhtelif noktasında ilerlemeğe başlamışlardır.

Petrozadevsk istikametindeki ileri hareketi, düşmanın mukavemeti sebebile daha batidir. Öğrenildiğine göre Petrozadevsk, bir tahkimat şebekesi ile müdafaa edilmektedir.

Ruslar, geçenlerde Ladoga gölünde kaybetmiş oldukları iki adayı istirdad etmek teşebbüsünde bulunmuşlardır.

Kareli berzahında Rus keşif kollarının ve bataryalarının faaliyeti artmıştır.

Sovyetler bir günde 112 tayyare kaybettiler

Berlin 1 (a.a.) — Alman hava kuvvetleri şark cephesinde 30 temmuzda cereyan eden gündüz ve gece muharebelerinde 57 Sovyet tayyaresi tahrib etmiştir. Ayrıca 55 Sovyet tayyaresi de yerde tahrib edilmiştir. Sovyetler son 24 saat zarfında ceman 112 tayyare kaybetmişlerdir.

Leningrad civarında çarpışmalar oluyor

Vişi 1 (a.a.) — Ofi: Leningrad cephesine müteallik olarak ortada dolaşan şayiaları kaydetmek icab eder. Bu şayialara göre daha şimdiden muharebeler, Sovyetlerin şimaldeki büyük şehirlerinin pek yakınında ve hatta şehirlerin vâsi çevresinde cereyan etmektedir. Leningradın pek yakında sukut edeceği tahmin edilmektedir.

Murmansk ve Arkanjelde İngiliz hava kuvvetleri yardıma geldi

Maamafih Timoçenko'nun halen elinde bulunan kuvvetlerin inhilâlini intac edecek, beklenilmiyen vakayi zuhur etmediği takdirde, ikinci Sovyet payitahtının sür'atle ve sokak muharebeleri yapılmaksızın düşmesi muhtemel görülmemektedir. Diğer taraftan bütün mıntakalarda iki taraf tayyarelerinin faaliyetleri artmış olduğu kaydedilmektedir. Bir de İngilizlerle Rusların şimal müntehası mıntakasında ilk mesai birliğini yapmış oldukları beyan edilmektedir. Burada İngiliz tayyareleri, Beyaz denize girmişlerdir. Murmansk ve Arkhangelde Sovyet tayyarelerine yardım edeceklerdir.

İtalyan kıt'aları gene şeref meydanında

Roma 1 (a.a.) — Resmî bir membadan bildirildiğine göre İtalyan seferî heyetini teşkil eden kuvvetler şark cephesinde mürettebb mahallerine varmış bulunuyorlar.

Sovyet tayyareleri Slovakyaya hücum ettiler

Bresbourg 1 (a.a.) — Slovak ordusu başkumandanlığının 7 nci tebliği:

29 temmuz günü Curtiss tipinde 15 tayyare, Slovak tayyare meydanlarına hücum teşebbüsünde bulunmuştu. 8 tayyareden mürekkeb bir Slovak hava filosu, derhal havalanarak 7 düşman tayyaresi düşürmüştür.

Sovyet harb tebliği

(Baştarafı 1 inci sahifede)

ve Zitomir istikametlerinde muharebeler devam etmiştir. Cephenin diğer mıntaka ve istikametlerinde mühim muharebeler olmamıştır.

Kara kuvvetlerimizle işbirliği yapan hava kuvvetlerimiz düşmanın motörlü birliklerine, piyade ve topçusuna hücum etmiş ve düşmanın otomobil kollarını bombalamıştır.

Baltık denizinde harekâtta bulunan hava kuvvetlerimiz bir gemi batırmış ve diğer iki gemiyi ağır hasara uğratmıştır.

Moskovaya 8 inci akın nasıl oldu?

Moskova 1 (a.a.) — Tass ajansına göre, Alman tayyareleri dün akşam müteaddid dalgalar halinde Moskovaya yeniden bir akın yapmak teşebbüsünde bulunmuşlardır. Gece avcı tayyareleri ile dafi bataryalar Alman tayyarelerini, Moskovaya yaklaşmalarına meydan vermeden dağıtmışlardır. Ancak bir iki tayyare şehrin üstüne gelmeğe muvaffak olmuştur. Pek az miktarda yangın bombası atılmışsa da bunlar derhal zarar veremiyecek bir hale getirilmiştir. Evlerde çıkan bir çok küçük yangınlar sür'atle söndürülmüştür. Askerî hedeflerde hasar olmamıştır.

Yeni tip Rus tankları Almanları şaşırttı

Müşahidlerin raporlarına göre Almanlar, Rus mühendisi Hostihiky tarafından keşfedilmiş olan bilhassa mukavim zırhlı yeni tipte bir çok tankların harekâta iştiraki karşısında şaşırmışlardır.

Yeni Rus generalleri

Moskova 1 (a.a.) — Ofi: Stalin'in bu sabah Komiserler Meclisi tarafından neşredilen bir kararnamesi ile Kızılorduya beş yeni general tayin edilmiştir ki bunlardır:

General Leonide Petrovski, Vassili Rakovski, Jacob Strabarov, İlia Treschoba, hava Generali Gregoire Vorojeikin.

Mareşal Budiyeni, işgal altındaki halkı ayaklanmağa davet etti

Ankara 1 (Ankara radyo gazetesi) — Sovyetlerin cenub cephesi kumandanı Mareşal Budiyeni, Ukrayna komünist fırkası kâtibi umumisi ile birlikte Alman işgali altındaki Sovyet halkına hitaben bir beyanname neşretmiştir. Eli silâh tutar Sovyet halkına hitab eden bu beyannamede ezcümle deniliyor ki:

«— Çetelere iltihak ediniz. Nefret ettiğiniz Alman kuvvetlerini yok ediniz. Faşistleri kuduz köpekler gibi öldürünüz. Buğday depolarını, her nevi sanayi müesseselerini uçurunuz!»

Stalin Hopkinsle tekrar görüştü

Moskova 1 (a.a.) — Ofi: 31 temmuzda Stalin, Ruzvelt'in şahsî mümessili Hopkins'i ikinci defa olarak kabul etmiştir.

Stalin, Ruzvelte bir mesaj gönderdi

Moskova 1 (a.a.) — M. Stalin, M. Hopkins'e Amerika Reisicumhuru Ruzvelte verilmek üzere bir mesaj vermiştir.

M. Hopkins, M. Stalinle yaptığı mülâkattan sonra yabancı gazetecilere şunları söylemiştir:

«— M. Ruzveltin talimatı mucibince Amerikanın Hitlerle mücadele edenleri bugünkü mücadelede kendi partisine mensub addettiğini ve bu partiye yardım edeceğimizi M. Staline bildirdim. Sovyetler Birliğine verilecek harb malzemesinin cins ve miktarını müzakere ettik. Bu hususta şimdi tafsilât veremem.»

Ruzvelt, Rus askerî heyetini kabul etti

Vaşington 1 (a.a.) — Ruzvelt, General Golikof'un riyasetinde Vaşingtonda bulunan Sovyet askerî heyetini kabul etmiştir. Bu heyetin harb malzemesi siparişleri vermek üzere Amerikada bulunduğu malûmdur. Sovyet elçisi mülâkatta hazır bulunmuştur.

Amerika İzlandaya bir elçi gönderiyor

Vaşington 1 (a.a.) — D.N.B. Reisicumhur Ruzvelt, Amerikanın sabık Yunanistan elçisi Lincoln Maevers'i İzlanda elçiliğine tayin etmiştir. Amerika, şimdiye kadar İzlandada yalnız bir konsolos marifetile temsil edilmekte idi.

Fiume ve Zara harb mıntakası değil

Roma 1 (a.a.) — Şehrimizde neşredilen bir kararnameye nazaran Fiume ve Zara vilâyetleri bugünden itibaren harekât mıntakası addedilmiyecek - lerdir.

Polis Enstitüsü müdür muavinliği

Ankara 1 (Telefonla) — Polis Enstitüsü öğretmenlerinden Muzaffer, enstitünün münhal bulunan müdür muavinliğine tayin edilmiştir.

Sıra şimdi Siyama geldi!

Japonlar, hava ve deniz üsleri mukabilinde Hindiçiniden bir vilâyetle bir şehir teklif ediyorlar

Londra 1 (a.a.) — Japonyalıların kauçuk, kalay ve pirinç mahsulâtı ve Siyamın bazı hava ve deniz üslerini istimal etmek hakkı mukabilinde Siyam hükûmetine Laos vilâyeti ile Aakar şehrini teklif etmiş oldukları söylenmektedir. Bu itilâf, Hindiçini ile mün'akid itilâfa hemen hemen müşabih olacaktır, fakat muhayyel müşterek müdafaa vesilesi altında hiç şüphesiz Felemenk Hindistanı, şarkî Hindistan ve işgal altındaki Çin ile sıkı bir mesai birliğine sevkedecektr.

Siyam da Mançukoyu tanıyor!

Tokyo 1 (a.a.) — Ofi: Siyam hükûmeti, bugünden itibaren Mançukoyu resmen tanımağa karar vermiştir. Chung Kingdeki Japon sefareti, keyfiyeti Japon Hariciye Nezaretine bildirmiştir.

Japonya Çinden 400 bin asker çekiyormuş

Çungking 1 (a.a.) — Buraya gelen haberlere göre, Japonya ilk plânında Cenup denizi ve Mançuri bölgelerinde harekâtta bulunmak için Çinden 400.000 kişi çekmektedir. Bir Çin sözcüsü, Çekilen miktar hakkında kat'î malûmat mevcud olmamakla beraber orta Çinden kıtaat çekildiğini gösteren alâmetler bulunduğunu bildirmiştir. Bazı kıtaatın şimalî Çinden çekilmesi başlamış bulunmaktadır.

Hindiçiniye çıkarılan Japon kıt'aları

Şanghaya çıkarılan Japon kıt'aları

Şanghay 1 (a.a.) — D.N.B.: Japon kıt'aları dün öğleden sonra Kambonun merkezi olan Pnompene girmişlerdir. Mekong nehri Saygon ile Pnompen arasında, müşkülâta maruz kalınmadan geçilmiştir.

Millî Çin hükûmeti Hindiçini hududlarında tertibat alıyor

Tokyo 1 (a.a.) — Domei ajansının Saygondan aldığı bir habere göre, Japon kıt'alarının Fransız Hindiçinisine ihracı üzerine Mareşal Çankayşek hudud mıntakasında 30 kilometre derinliğine kadar bir saha dahilinde bulunan bütün köprülerin ve yolların tahribini emretmiştir.

Birmanyadaki Amerikan tayyare filoları Çine gönderiliyor

Tokyo 1 (a.a.) — Nankinden alınan habere göre Birmanya yolunun müdafaasına tahsis edilen Amerikan avcı tayyareleri pek yakında Rangona gelerek Çine sevkedilecektir.

Yeni Mısır kabinesi teşekkül etti

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Ömer Bey.

Aşağıdaki nazırlar, evvelki kabinede ayni mevkileri işgal ediyorlardı:

Hariciye, Terbiye, Evkaf, Maliye, Millî Müdafaa, İçtimaî İşler Nazırları.

Yeni tayinler, kabine ile Sadi fırkası arasında içtimaî işler hakkında geçen teşrinisanide zuhur etmiş olan ihtilâfa nihayet vermektedir. O tarihte Sadi fırkası mensubları kabineyi terketmişlerdi. Yeni Pasif Korunma Nezareti, havaya karşı müdafaa tertibatı ile iştigal edecektir. Hükûmet bu hususta bütün dikkatini tevcih etmektedir.

Kralın Başvekile tavsiyeleri

Kahire 1 (a.a.) — Başvekil Sırrı Paşa, Mısır kabinesinin istifası sebebleri hakkında Krala izahat vererek istifadan maksad, kabineye daha geniş mikyasta millî bir şekil vermek olduğunu söylemiştir. Kral, buna cevaben memleketten, parlamentodan ve milletten şimdiki vahim vaziyette her şeyin Mısırın istiklâlile, tamamile müdafaasına hasretmelerini taleb etmiştir.

Finlandiyanın Moskova elçisi hâlâ Türkiye hududuna gelemedi

Helsinki 1 (a.a.) — D. N. B. bildiriyor:

Finlandiyanın Moskova elçisi ile elçilik mensubları henüz, Türk hududuna yakın bir yerde, Leninakanda bulunmaktadır. Elçilik azası ile aileleri efradı 3 vagona kapatılmış bir vaziyette bulunuyorlar. Bu hal, üç haftadanberi devam etmektedir.

Finlandiya Hariciye Nazırı elçi Hynnen'den 21 temmuz tarihli bir telgraf almıştır. Elçi, bu telgrafında, vagonlardaki memurlarla aileleri efradının sıhhatlerinin bozulmakta olduğunu ve bu vaziyetin gittikçe tahammül edilmez bir hal aldığını bildirmektedir. Bizzat elçi ile elçilik erkânından bazıları dizanteriye tutulmuşlardır. Doktor bulunmadığı gibi ilâc bulmak da kabil değildir. 50 dereceyi bulan sıcak, Fin memurlarını pek bitkin bir hale getirmiştir.

Ölüm

Hattat Salim Efendi mahdumu ve Hariciye Vekâleti Hukuk Müşaviri Hüseyin Avni Karagüllünün kayınbiraderi Haseki hastanesi hariciye asistanı Dr. Galib Uralın dayısı, Şehremaneti ve İaşe Nezareti sabık Levazım müdürü Samsun muhasebeciliğinden mütekaid İstanbul Defterdarlığı hesab mütehassıslarından Hilmi Özgören vefat etmiştir. Cenazesi Şehzadebaşı Fevziye caddesi 23 No. lı hanesinden kaldırılıp öğle namazı Beyazıd camiinde kılındıktan sonra Edirnekapı aile kabristanlığına defnedilecektir.

***

Brüksel sefirliğinden mütekaid Mısrîzade Bay Seyfeddin Derman bir müddettenberi tedavi edilmekte bulunduğu hastalıktan kurtulamıyarak evvelki gece İtalyan hastanesinde rahmeti rahmana kavuşmuştur.

Cenaze namazı bugünkü cumartesi öğleden sonra saat birde Nişantaşında Teşvikiye camiinde namazı kılındıktan sonra Feriköydeki mezarlığa defnedilecektir. Çiçek getirilmemesi rica olunur.

Askerî vaziyet

İngilterenin istilâsı düşünülebilir mi?

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Alman - Rus harbinin çıkması üzerine, artık İngilterenin istilâsı hikâyesinin suya düştüğünü sanabilecek olan İngiliz halkını muhtemel bir gaflet ve gevşemeden korumağa lüzum gören Çörçil her şeyden evvel istilâ mevsiminin yaklaştığını öne sürmek lüzumunu hissetmiştir. Bilhassa İngilizlerin Dünkerk ric'atlerinden sonra türeyen bu meşhur mesele bu suretle şimdi yeniden nüksetmiş bulunuyor.

Bu senenin ilkbaharındanberi İngilterenin bir Alman istilâsına uğraması ihtimali bahis mevzuu olmuştur. Hatta Atlantik muharebesine, İngiltereyi her cihetten zâfa uğratarak istilâya hazırlamağa yarayan bir vasıta diye bakanlar pek çoktur. Balkan harbinin, mahza İngilterenin istilâsına teşebbüs edildiği takdirde, Almanyanın cenub cenahını korumak için yapıldığı telâkkisi umumî gibidir. Nihayet Giridin Almanlar tarafından havadan istilâsına, Büyük Britanyaya karşı yapılacak bir istilâ hareketinin nümunesi nazarile bakanlar bile olmuştur. Demek oluyor ki, geçen haziran ayının ikinci ve üçüncü haftaları içinde bile İngilterenin istilâsı henüz bahis mevzuu idi. Fakat Almanların birdenbire Rusya seferine çıkmaları üzerine artık İngilterenin istilâsı bir müddet için akla gelmez oldu. Çünkü Almanyanın, İngiltereyi istilâya mahsus olan kuvvetleri Rusyaya sevketmiyerek tamamile ayrı ve hazır tuttuğu hikâyesi bir masal olmaktan kurtulamaz.

Çörçil «Biz eylûlde vukuu beklenen taarruzu karşılamak için her şeyi yaptık. Uyanık ve hazırız. Uyanıklığımızı ve hazırlığımızı daira hızlandırıyoruz» diyor. Eğer bu eylûlden maksad, önümüzdeki eylûl ayı ise İngilterenin muhtemel yeni bir istilâsına yalnız bir ay kalmış demektir. O halde Çörçilin ifadesine nazaran ya Almanlar Rusya harbini bir aya kadar bitirip garba dönecеklerdir, veyahud o zamana kadar bu harbi, bitiremedikleri takdirde, İngilterenin istilâsına teşebbüs için sonbaharda Rusyada, ilerlenen hat üzerinde durulacaktır.

Fakat Çörçilin İngilterenin hakikî vaziyetine en muvafık ve en mutabık olarak söylediği bir cümle vardır ki aynen tekrar edeceğiz: «Vaziyet bedbin olmağa da, nikbin olmağa da müsaid değildir.» Filhakika İngilterenin vaziyeti, birkaç kelime ile, bundan daha veciz ve mükemmel ifade edilemez. O ayni zamanda muhtemel bir Alman istilâsına karşı yapılacak şeyi de söylemiştir: «Zafere inanarak elden gelen ve gelmiyen her şeyi yapmak gerektir.»

Ondan sonra Çörçil, nutkunda Sovyet Rus ordularının mukavemetile Amerikanın geniş tarzdaki yardımından bahsetti ki, bunların her ikisinin İngilterenin istilâsının gecikmesi veya akim kalması bakımından ne kadar ehemmiyetli oldukları aşikârdır.

Çörçilin nutkunda bahsettiği muvakkat hava hakimiyeti de bittabi Alman uçaklarının en büyük kısımlarının şarkta meşgul oluşlarındandır. Bununla beraber Almanlar ne İngiltereyi havadan dövmeyi ve ne de İngiltere etrafındaki sularda havadan gemilere hücum etmek işini bırakmış değillerdir. Onlar bu işleri de en müşkül şartlar altında başarmağa çalışıyorlar. Çünkü Çörçil nutkunda, Atlantik harbinin -İngilizlerce kazanılmış olmaktan uzak olduğunu söylemiştir. Bununla beraber, İngiliz Başvekili, Amerikanın müdahalesile bu muharebenin yavaş yavaş İngilterenin lehine dönmekte olduğunu söylemiştir. Ancak eğer bu lehe dönüş, Alman denizaltılarının kısmen Baltık denizinde meşgul olmalarından ve İngilterenin ablukasına tahsis edilmiş bulunan uçakların da Rus seferi dolayısile azalmış bulunmalarından ileri gelmişse muvakkat sayılabilir.

Hulâsa Çörçil «İngilterenin en kötü günleri henüz atlatmamış bulunduğunu» söyledi. Bu da Almanların Rusya harbini bitirdikten sonra bütün şiddet ve kuvvetlerile ve fakat bu defa ağlebi ihtimal Fransa da ve İspanya da beraber olduğu halde İngiltereye yüklenecekleri ihtimalinden ileri geliyor. Bu takdirde yalnız Süveyş, Filistin ve Irak değil, Cebelitarık da hücuma uğrayabilir; hatta Habeşistan ve Somali de yeniden tehlikeye girebilir.

Bizzat İngilterenin -havadan ve denizden- istilâya uğraması keyfiyetine gelince biz bunu, evvelce de izah ettiğimiz gibi şu iki şarta bağlı buluruz:

1. Almanların Sovyet Rusyaya galebesi,
2. Atlantik muharebesinin Almanlar lehinde nitecelenmesile İngilterenin bir istilâya şiddetle mukabele edemiyecek derecede manen ve maddeten zayıflaması.

Bu şartlar haricinde İngilterenin Almanlar tarafından bir istilâya uğraması düşünülemez.

H. E. ERKİLET

Harbin garib tecellileri

(Başmakaleden devam)

İngiltere ile Almanya arasında olmaktan başlayarak büyük devletlerde toplanır. Bunlardan Fransa malûm mağlûbiyetile bir müddet için kadro haricine çıkmıştır. Öbürlerinin derece derece faaliyetlerini her gün temaşa ediyoruz, onların başlarında da bir tarafta Almanyayı, diğer tarafta İngiltereyi görüyoruz. Rusya iki seneye yakın bir zaman, daha ziyade Almanya tarafında görünen bir vaziyete sahibken ve demokrasi devletlerini tıpkı Alman zimamdarları gibi ploutocrate olarak tavsif ederken şimdi Almanya ile harb halinde ve İngiliz grupuna iltihak etmiş vaziyette bulunuyor. Arkadan vuran darbe ile Polonyanın taksiminden başlayarak tevali eden hâdiselerde İngilterede Rusya için yazılan ve söylenen çok acı sözler bir araya getirilse bir kütübhane vücude gelirdi. Hal böyle iken bir vaziyet değişmesile şimdi İngilterede de, Rusyada da birbirleri için başka lisan kullanılıyor: Nihaî zafere kadar beraber yürümeyi istihdaf eden iki müttefiğin çok tatlı ve muhabbetli lisanı.

Ölçü her tarafın menfaatile tahdid edilmiş olduğu için vaziyete göre değişen münasebet şekillerinden dolayı şaşmağa hiç yer yoktur, ve biz eminiz ki ilk hayret hisleri geçtikten sonra Finler de kendi limanlarını bombardıman eden İngiliz tayyarelerinde çok şaşılacak bir cihet olmadığını takdire alışacaklardır. İngiltere bu vaziyeti pek kolay izah edebilir: Ben sizin memleketinizde Almanlara hücum ediyorum, onunla birlikte olduğunuz için mermilerim bizzarure sizi rahatsız ediyorsa bunda benim kabahatim yoktur. Nihayet hasımla birlik olduğunuz için benim bakımımdan siz kabahatli mevkide bulunuyorsunuz, diyerek...

Bilhassa yeni dünya harbinin şaşırtıcı garib tecellileri bir kere daha isbat etmiş bulunuyor ki siyaset âleminde hissiyatın zerre kadar yeri yoktur. Bu sahada yalnız millî menfaatleri gözönünde tutan realist bir dikkatle daima uyanık bulunmalı.

YUNUS NADİ

Camii Ömer tamir edilecek

Kudüs 1 (a.a.) — Mısır Kralı Farukun amcası Prens Mehmed Ali, Camii Ömerin tamiri için Müslümanların Âli meclisine 1000 İngiliz lirası teberru etmiştir.

İngiliz - Fin siyasî münasebatı kesildi

Londra 1 (a.a.) — İngiliz Hariciye Nezareti aşağıdaki tebliği neşretmiştir:

Finlandiyanın Londra elçisi M. Gripenburo bu akşam Hariciye Nezaretine gelerek M. Eden tarafından kabul edilmiştir.

Finlandiya elçisi, hükmetinin talimatı üzerine, Finlandiya ile İngiltere arasındaki siyasî münasebetleri kesmiştir.

Binaenaleyh Helsinkideki İngiliz elçisine pasaportlarını istemesi emredilmiştir.

İngiliz radyosu Alman Hariciye Nazırını bugün radyoyu dinlemeğe davet etti

Londra 1 (a.a.) — British Broadcasting Corporation dairesi Alman Hariciye Nazırı Von Ribbentropu cumartesi akşamı yapılacak olan almanca neşriyatı dinlemeğe davet etmiştir. Dün akşam almanca havadisler servisinde Alman hariciye Nazırına şu tarzda hitab edilmiştir:

«— Alman Hariciye Nazırı Von Ribbentrop'u 2 ağustos cumartesi akşamı Alman yaz saatile saat 20 de yapacağımız almanca neşriyatı dinlemeğe davet ediyoruz. Bu neşriyat ekselânsı fazlasile alâkadar edecektir.»

İngiliz radyosu, mevzuu bahis neşriyatın neye müteallik olduğu hakkında her hangi bir şey söylemekten imtina etmiştir.

Hadiseler Arasında — FELEK

Burası Üsküdar! Balık ne arar?

Nükte-pîra dostum (Vâ-Nû) Üsküdarda Salacak plâjına gitmiş. Biraz kumda oynamak, güneş banyosu, deniz banyosu ve deniz havası almak istemiş. Bizans İmparatoru bilmem kimin kızını hapsettiği için adına «Kızkulesi» dediğimiz deniz minaresine baka baka Marmara ile Boğaz sularının harman olduğu bu güzel yalıda havanın ve banyonun tesirile dostumun karnı acıkmış. Plâjdaki temiz lokantaya oturup:

— Bana bir balık! demiş.

Garson:

— Bulunmaz efendim! Tabiî!.. Malûm ya!.. Burası Üsküdar!.. cevabını vermiş.

Balık yerine aldığı bu cevabı bir türlü hazmedemiyen sevgili ve sevimli arkadaşım Vâ-Nû:

«Acaba Üsküdarlılar niçin balık tutup yemezler, denizleri mi yok? O denizden balık mı çıkmaz? Balık denilen şey örfen haram mıdır? Tutulması yasak, güç ve tehlikeli midir? Daha nefis gıdalarla mı kendilerini tatmin ederler? Neden? Niçin? Anlaşılır dava değildir.»

Sözlerile derd yanıyor. Dostumu bu acı merakından ve Üsküdarlıları balık yemezlik töhmetinden kurtarmak için şunları yazmak mecburiyetindeyim:

Evvelâ bir yalı uşağı olan dostum Vâ-Nûnun bilmesi gerektir ki; şimdi balığın en kıt olduğu mevsimdir. Yalnız Üsküdarda değil, bellibaşlı lokantalarda bile balık az bulunur. Çünkü pahalıdır.

Üsküdara gelince; orada orta ve dar maişetli halk çoktur. Bu mevsimde balık yemek isteyenler bulunursa Üsküdar çarşısından değil, İstanbul veya Kadıköyünden alırlar. Onun için Üsküdar balıkçılarında şu günlerde ancak sardalya, izmarit, istavrit, ve kolyozdan başka balık bulunmaz. Bunlar da lokantalarda müşteriye verilmez.

Salacak plâjında balık bulunmayışı kabahatini garsonun Üsküdara yükletmesi de haksızdır. Deniz kenarındaki bütün kazino ve lokantalar balıklarını hemen önlerindeki suda avlamazlar. Başka yerden, hatta meraklıları Balıkhaneden, Balıkpazarından alırlar. Plâj lokantası sahibi de her yarım saatte bir Salacağa gelip giden vapurla bu işi kolayca yapabilir ve Üsküdarı da karalamaya lüzum kalmaz.

Deniz kenarından balık tutmaya gelince; balık tutmak bir hususî ruhsatiye tezkeresi almaya bağlıdır. Üsküdarda rıhtım olmadığı için balık tutmak isteyenlerin kayık sahibi olması gerektir. Her balık yemek isteyen de bir kayık alıp denize çıkamaz. Onun için Üsküdarlıların balık tutmamalarını ayıblamak gerekmez. Kaldı ki İstanbulun bütün deniz kıyılarında oturanlar da balıkları kendileri tutmaz, balıkçılardan alırlar. Bu balıkçıların birhaylisi de Üsküdarlıdır.

İmdi, balıksever dostum Vâ-Nûnun Salacak plâjında balıksız kalışı Üsküdarlıların kusuru değil, plâj lokantacısının pısırıklığı, züğürdlüğü neticesidir.

Bu izahatın dostumu bir balık ızgarası kadar tatmin etmese bile bir kısım merakını izale etmiştir sanırım!

B. FELEK

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Fatih Askerlik şubesinden:

Yedek tabib asteğmen Ahmed oğlu Edib Çalışkanın (45039 çok acele şubeye müracaati ilân olunur.

Nişan ve nikâh

Radyomuzun en tanınmış san'atkârlarından Muzaffer İlkar ile Bayan Zeyneb Dizenin nişan ve nikâh merasimleri bugün Caddebostanındaki köşklerinde yapılacaktır. Kıymetli san'atkârla eşine saadetler temenni ederiz.